

початку (порушення) кримінального провадження. А що такі зміни в недалекому майбутньому відбудуться свідчить хоча б той факт, що з моменту прийняття КПК (2012р.) в ст. 214 внесенні численні поправки та доповнення, з яких найбільш характерною є поява можливості здійснення дослідчої перевірки, правда поки що стосовно кримінальних пропусків.

Ключові слова: початок досудового розслідування, слідчий, прокурор, дiзнавач, стадії кримінального провадження.

Ключевые слова: начало досудебного расследования, следователь, прокурор, дознаватель, стадии уголовного производства.

Key words: beginning of pre-trial investigation, investigator, prosecutor, coroner, stages of criminal proceedings.

ВОЛОШИНА ВЛАДЛЕНА КОСТЯНТИНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального процесу, детективної
та оперативно-розшукової діяльності,
кандидат юридичних наук, доцент, адвокат*

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СПЕЦИФІЧНА ЗАСАДА ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Питанням судового контролю у досудовому провадженні приділяється значна увага у літературі. Ця проблема досліджувалася як українськими так і зарубіжними вченими, але як специфічний принцип досудового провадження судовий контроль у літературі не розглядається.

На нашу думку, судовий контроль можна розглядати як специфічну засаду досудового провадження, оскільки він виражає намагання законодавця не допустити незаконного, необґрунтованого обмеження прав особи у кримінальному провадженні заінтересованою стороною, тобто стороною обвинувачення (дiзнавачем, слідчим, прокурором). Саме тому Конституція України передбачає судовий порядок обмеження найважливіших конституційних прав людини, зокрема права на свободу і особисту недоторканність, права на недоторканність житла, таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, а також право на судові оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб.

Розглядаючи судовий контроль як специфічний принцип досудового розслідування, слід звернути увагу на те, що у науковій літературі при характеристиці судового контролю як принципу кримінального провадження вказується, що цей принцип направлений на реалізацію судової влади у досудовому провадженні у кримінальній справі, по-перше, при застосуванні заходів кримінально-процесуального примусу чи обмеженні конституційних прав громадян, по-друге, при здійсненні судової перевірки скарг та заяв громадян про порушення їх

конституційних прав і свобод[1;16]. Однак у відповідності до діючого кримінального процесуального законодавства не можна однозначно стверджувати, що усі напрями судового контролю у досудовому розслідуванні направлені лише на забезпечення дотримання та захист конституційних прав особистості. У зв'язку з цим у літературі обґрунтовано звертається увага на те, що об'єктом судової діяльності у досудовому провадженні є не лише найважливіші права фізичних та юридичних осіб, а й права та законні інтереси фізичних та юридичних осіб, інтереси держави у зв'язку з існуванням інформації, що належить до передбачених законодавством таємниць [2;8]. Отже, погоджуємося із авторами, які класифікують повноваження слідчого судді у кримінальному провадженні на наступні групи: 1)дозвільні повноваження(пов'язані із вирішенням питань про проведення слідчих дій, які обмежують конституційні права особи, або спеціального провадження); 2)повноваження із забезпечення законності та обґрунтованості застосування заходів кримінально-процесуального примусу; 3) повноваження із здійснення судового контролю (у вузькому значенні); 4) повноваження із забезпечення доказів у кримінальному провадженні; 5) допоміжні повноваження; 6) повноваження, пов'язані із міжнародним співробітництвом.[3]

Враховуючи, що засади кримінального провадження відображають його сутність, завдання, сутність за завдання окремих його інститутів, судовий контроль як специфічна засада відображає, по перше, демократичну природу кримінального процесу; по-друге, є елементом реалізації такого завдання кримінального провадження, як охорона прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні. Крім того, він є іманентним стадії досудового розслідування, оскільки саме у цій стадії завдяки її завданням найбільше обмежуються права та свободи особи. У разі недотримання цього принципу (наприклад, проведення обшуку житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді за відсутності невідкладних випадків) у подальших стадіях кримінального процесу ця слідча (розшукова) дія буде визнана незаконною, а докази, які зібрані при її проведенні – недопустимими.

Таким чином, судовий контроль як специфічний принцип досудового розслідування – це правове положення, в силу якого у досудовому розслідуванні здійснюється контрольна функція суду за напрямами, визначеними діючим кримінальним процесуальним законодавством, метою якої є охорона та захист конституційних прав та свобод людини у досудовому провадженні.

Список використаної літератури:

1. Муратова Н.Г. Чулюкин Л.Д. Понятие и правовая природа судебного контроля по уголовным делам // Российский судья. 2004. №3. С.16
2. Гловюк І.В. Судова діяльність у досудовому провадженні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза”. О., 2008.

3. Повноваження слідчого судді: навчально-методичний посібник.- Одеса:Гельветика.2020

Ключові слова: засади кримінального провадження, судовий контроль, досудове провадження.

Ключевые слова: принципы уголовного производства, судебный контроль, досудебное производство.

Key words: principles of criminal proceedings, judicial control, pre-trial proceedings.

ГАБЛЕЙ НАТАЛІЯ ГРИГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
в. о. завідувача кафедри міжнародного, конституційного
та адміністративного права Івано-Франківського юридичного інституту,
кандидат юридичних наук, доцент*

ГАРГАТ-УКРАЇНЧУК ОЛЬГА МИРОНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Івано-Франківського юридичного інституту,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОБМЕЖЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ ЩОДО ПІДОЗРЮВАНОВОГО (ОБВИНУВАЧЕНОГО) У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ

Домашній арешт визначається науковцями як другий за суворістю запобіжний захід, що знаходиться між заставою та триманням під вартою, коли застава є занадто м'яким запобіжним заходом, а тримання під вартою – занадто суворим [1, с. 162; 2, с. 10; 3, с. 110; 4, с. 62–63; 5, с. 208].

Відповідно до ч. 1 ст. 181 КПК України законодавцем встановлено одну заборону щодо підозрюваного чи обвинуваченого. Вона полягає у забороні залишати житло цілодобово або у певний період доби [6].

Відповідно до ч. 5 ст. 194 КПК України слідчий суддя, суд має право покласти на підозрюваного або обвинуваченого щодо якого застосовується запобіжний захід, не пов'язаний з триманням під вартою, два зобов'язання:

1) прибувати за кожною вимогою до суду або до іншого визначеного органу державної влади;

2) виконувати один або декілька обов'язків, передбачених п.п. 1–9 цієї статті, необхідність покладення яких була доведена прокурором, а саме:

– прибувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю;

– не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду;